

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM – Európske štúdiá

GEOGRAFIA – päťročné štúdium

ÚVOD*

V záujme skvalitnenia výučby geografie na gymnáziách je dôležité, aby obsah predloženého vzdelávacieho štandardu rešpektoval reálne možnosti škôl a využiteľnosť poznatkov v každodennom živote. Jeho správne pochopenie a tvorivá aplikácia do pedagogickej praxe je základným predpokladom cieľavedomého rozvoja geografického myslenia a poznania Zeme u žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard pre predmet geografia ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovat'.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU*

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Nadväzuje na učivo základnej školy. Pomáha správne chápať podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou rozvíjanou v geografii je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Tú dopĺňajú schopnosti žiakov vyhľadať, analyzovať, správne interpretovať a vhodne využívať informácie prezentované v rôznych grafických podobách (schémy, grafy, tabuľky, vekové pyramídy, diagramy, kartogramy, kartodiagramy ai.). Žiaci poznajú dôveryhodné informačné zdroje, vedia sa dobre orientovať v dostupných databázach štatistických údajov a identifikovať v nich dôležité fakty a kľúčové skutočnosti.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a často komplikovanú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti opisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho osobitosť v kontexte Európy či sveta.

CIELE PREDMETU*

Žiaci

- využívajú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe ako základný zdroj geografických informácií,
- správne a presne interpretujú informácie o krajine v rôznych formách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a i.),
- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok v rôznych častiach Zeme a ich vplyv na život človeka,
- rozumejú podstate rozmanitosti ľudskej spoločnosti a jej variabilným prejavom,
- zaujmú postoj k najväčším otázkam existencie ľudstva na Zemi a ponúknu vhodné riešenia,
- interpretujú zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek,
- komplexne posúdia perspektívy rozvoja jednotlivých regiónov.

* prevzaté z inovovaného štátneho vzdelávacieho programu

Súčasťou tohto materiálu je aj zaradenie prierezových tém platných pre gymnáziá:

Prierezové témy (gymnáziá, 4R, 5R, 8R): 1 - Osobnostný a sociálny rozvoj, 2 - Environmentálna výchova, 3 - Mediálna výchova, 4 - Multikultúrna výchova, 5 - Ochrana života a zdravia. Zaradenie týchto tém k príslušným tematickým celkom má orientačný charakter. Príslušní vyučujúci majú možnosť prostredníctvom svojich tematických výchovno-vzdelávacích plánov upraviť a konkretizovať využitie týchto tém.

UČEBNÝ PLÁN

Názov predmetu	GEOGRAFIA					
Stupeň vzdelávania	ISCED 3 – päťročné gymnázium					
Zameranie	bilingválne štúdium					
Ročník	I.	II.	III.	IV.	V.	Spolu
Počet hodín	-	1 + 1	2	1	-	5

RÁMCOVÉ UČEBNÉ OSNOVY

Tematický celok		Počet hodín	Prierezové témy
II. ročník		66 hodín (2 hodiny týždenne)	
1.	Geografia v praxi	8	Osobnostný a sociálny rozvoj, Mediálna výchova
2.	Planéta Zem	5	Osobnostný a sociálny rozvoj, Mediálna výchova
3.	Atmosféra	6	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia
4.	Hydrosféra	5	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia
5.	Litosféra	5	Osobnostný a sociálny rozvoj, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia
6.	Pedosféra a biosféra	6	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova,

			Ochrana života a zdravia
7.	Obyvateľstvo a hospodárstvo sveta	11	Osobnostný a sociálny rozvoj, Mediálna výchova
8.	Politická mapa sveta	4	Osobnostný a sociálny rozvoj, Mediálna výchova
9.	Polárne oblasti a Oceány	4	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia
10.	Austrália a Oceánia	4	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia
11.	Afrika	8	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia
III. ročník		66 hodín (2 hodiny týždenne)	
1.	Ázia	11	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia
2.	Amerika	7	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia
3.	Európa	20	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia
1.	Globálne problémy	2	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Ochrana života a zdravia
2.	Geografické exkurzie a vychádzky	2	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Ochrana života a zdravia
3.	Slovensko – prírodné pomery	24	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova,

			Ochrana života a zdravia
IV. ročník		33 hodín (1 hodina týždenne)	
1.	Slovensko – humánne pomery	33	Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia

Inovovaný školský vzdelávací program je v 2. ročníku rozšírený o 1 hodinu v porovnaní s inovovaným štátnym vzdelávacím programom. Táto disponibilná hodina bola pridelená v záujme lepšieho utvrdenia preberaného učiva, aplikácie vyučovacích metód, ktoré rozširujú činnostný charakter práce žiakov a zvýšenia kvality výkonu u žiaka. Učivo, ktoré prehľbuje kvalitu výkonu je v učebných osnovách vyznačené zvýrazneným písmom a je konkretizované v tematických výchovnovzdelávacích plánoch.

Ročník: druhý

2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín ročne

Kľúčové kompetencie	Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (žiak vie/dokáže)	Počet hodín	Metódy	Prierezové témy
<p>schopnosť používať geografický jazyk</p> <p>schopnosť aplikovať mapové znaky</p> <p>schopnosť interpretovať a tvoriť zdroje informácií</p> <p>digitálne kompetencie</p>	<p>Geografia v praxi</p> <p>Zdroje poznávania v geografii</p>	<p>mapa</p> <p>obsah mapy</p> <p>tematické mapy</p> <p>zdroje geografických informácií</p> <p>diagram, kartogram, kartodiagram</p> <p>schéma, tabuľka</p> <p>GPS</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ určiť polohu ľubovoľného miesta na mape pomocou geografických súradníc, ▪ rozlíšiť informačné zdroje (dôveryhodné, menej dôveryhodné, nedôveryhodné), ▪ vyhľadať a interpretovať štatistické údaje, fakty a dôležité skutočnosti z dôveryhodných informačných zdrojov, ▪ tvorivo využívať geografické poznatky v rôznych grafických podobách (obsah tematickej mapy, tabuľky, schémy, diagramy, kartogramy, kartodiagramy), ▪ rozumieť a adekvátne používať údaje prezentované v GPS prístrojoch a navigátoroch. 	4	<p>práca s atlasom a iným kartografickým materiálom</p> <p>práca s učebnicou</p> <p>praktické metódy</p>	<p>1</p> <p>3</p>
<p>schopnosť používať geografický a kartografický jazyk</p> <p>schopnosť interpretovať a aplikovať kartografické informácie</p>	<p>Mapovanie Zeme</p>	<p>glóbus</p> <p>kartografické zobrazenia</p> <p>skreslenie</p> <p>obsah mapy</p> <p>legenda</p> <p>mierka mapy</p> <p>GPS navigátor</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poznať spôsoby, ktorými zobrazujeme zemský povrch do roviny, ▪ vysvetliť príčiny vzniku skreslenia a jeho prejavy, ▪ vypočítať skutočnú vzdialenosť miest na mape z číselnej alebo grafickej mierky, ▪ vyhľadať mesto (miesto, ulicu, pamiatku) v on-line dostupnej digitálnej mape a navrhnúť k nemu trasu, 	4	<p>názorné metódy</p> <p>praktické metódy</p> <p>práca s atlasom</p> <p>demonštračné metódy</p>	3

digitálne kompetencie			<ul style="list-style-type: none"> zhodnotiť význam a vplyv technológie GPS na bežný život. 			
matematické kompetencie	Planéta Zem	<p> tvar Zeme hviezdny deň, slnečný deň tropický rok, priestupný rok časové pásma, nultý poludník, dátumová hranica typy krajiny Mesiac</p>	<ul style="list-style-type: none"> poznať základné hypotézy týkajúce sa vzniku a stavby Zeme, vysvetliť princípy obehu Zeme okolo Slnka a dôsledky sklonu zemskej osi k rovine jej obehu, vysvetliť príčiny vzniku rozdielov v dĺžke trvania dňa a noci na rôznych miestach Zeme v priebehu roka, určiť rozdiel v miestnom čase medzi dvoma bodmi na Zemi, zdôvodniť príčiny vzniku prírodných pásiem na Zemi. 	5	<p> opis rozprávanie</p> <p> práca s atlasom a iným kartografickým materiálom</p> <p> praktické metódy</p>	
matematické, prírodovedné kompetencie	Atmosféra	<p> zloženie atmosféry klimatotvorné činitele teplota vzduchu, vlhkosť vzduchu, tlak vzduchu tlakové útvary prúdenie vzduchu – vietor stále, pravidelné a miestne vetry, inverzia klimatické pásma a oblasti zmeny klímy na Zemi meteorologické predpovede atmosférické riziká, hurikán, tornádo, víchrica</p>	<ul style="list-style-type: none"> zhodnotiť vplyv klimatotvorných činiteľov na podnebie vybraných miest na Zemi, vysvetliť príčiny vzniku prúdenia vzduchu v troposfére, poznať prejavy počasia ovplyvnené základnými tlakovými útvarmi, správne interpretovať údaje o klimatických charakteristikách prezentované v rôznych grafických a textových podobách (tabuľky, schémy, grafy, klimatické diagramy, tematické mapy), poznať význam a spoľahlivosť meteorologických predpovedí, na konkrétnych príkladoch opísať globálne zmeny podnebia a ich možné dôsledky pre život na Zemi, poznať riziká atmosférických procesov. 	6	<p> rozprávanie opis</p> <p> práca s učebnicou</p> <p> práca s atlasom</p> <p> názorné metódy</p> <p> praktické metódy</p>	<p> 1</p> <p> 3</p> <p> 4</p> <p> 2</p> <p> 5</p>
matematické,	Hydrosféra	obeh vody na Zemi	<ul style="list-style-type: none"> poznať proporčné zastúpenie 	5	rozprávanie	1

<p>prírodovedné kompetencie</p> <p>schopnosť interaktívne používať geografický text</p> <p>naučiť sa ako sa učiť</p>		<p>(hydrologický cyklus) svetový oceán vlastnosti vody oceánov a morí morské prúdy slapové javy vodstvo súše - rieky, močiare, jazerá, umelé vodné nádrže ľadovce podpovrchová voda pramene minerálna voda termálna voda ochrana a zdroje pitnej vody hydrologické hrozby</p>	<p>jednotlivých prvkov hydrosféry na celkovom množstve vody na Zemi a ich previazanosť (hydrologický cyklus),</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo fyzikálnych a chemických vlastnostiach vody oceánov, ▪ charakterizovať zákonitosti prúdenia vody v oceánoch a ich vplyv na živočíšne spoločenstvá a človeka, ▪ zdôvodniť vznik a prejavy slapových javov a opísať ich priebeh, ▪ vysvetliť príčiny rozdielneho režimu odtoku riek sveta a uviesť ich príklady, ▪ opísať tri vodou podmienené procesy formujúce zemský povrch, ▪ zhodnotiť význam ľadovcov a podpovrchovej vody pre formovanie povrchu Zeme a život obyvateľstva, ▪ poznať hlavné zdroje pitnej vody a ich obmedzenú dostupnosť, ▪ poznať hydrologické hrozby a riadiť sa pokynmi varovných systémov. 		<p>opis</p> <p>práca s učebnicou</p> <p>práca s atlasom</p> <p>názorné metódy</p> <p>praktické metódy</p>	<p>3</p> <p>2</p> <p>4</p> <p>5</p>
<p>prírodovedné kompetencie</p> <p>schopnosť interaktívne používať geografický text</p> <p>naučiť sa ako</p>	<p>Litosféra</p>	<p>stavba Zeme litosferické dosky vnútorné a vonkajšie procesy horotvorná činnosť zemetrasenia sopečná činnosť prírodné katastrofy erózia, transport zarovnávanie, akumulácia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozumieť dôvodom usporiadania jednotlivých vrstiev zemského telesa, ▪ poznať dôkazy zmeny usporiadania kontinentov a oceánov na Zemi v geologickej minulosti, ▪ vysvetliť príčiny pohybu litosferických dosiek, ▪ poznať dôsledky platňovej tektoniky na zmeny povrchu Zeme, ▪ identifikovať miesta zvýšeného 	<p>5</p>	<p>rozprávanie opis</p> <p>práca s učebnicou</p> <p>práca s atlasom</p>	<p>1</p> <p>4</p>

sa učiť		varovné systémy	<p>rizika výskytu katastrofických prejavov tektonických procesov,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porovnať vplyv vnútorných a vonkajších geologických procesov na formovanie povrchu Zeme, ▪ poznať varovné systémy upozorňujúce na hrozbu živelných pohrôm a katastrofických udalostí. 		<p>názorné metódy</p> <p>praktické metódy</p>	5
<p>prírodovedné kompetencie</p> <p>naučiť sa ako sa učiť</p>	Biosféra a pedosféra	<p>zemina, pôda</p> <p>vlastnosti pôdy</p> <p>pôdne druhy, pôdne typy</p> <p>ohrozenie pôdy</p> <p>ekosystém</p> <p>horizontálne a vertikálne členenie biosféry</p> <p>bioklimatické pásma</p> <p>rastlinstvo a živočíšstvo oceánu</p> <p>vplyv človeka na biosféru</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poznať rozdiely medzi pôdou a rozdrobenou horninou, ▪ zhodnotiť vplyv pôdotvorných činiteľov na vlastnosti pôdy, ▪ zdôvodniť rozšírenie pôd v Európe, ▪ poznať nepriaznivé dôsledky ľudských aktivít na pôdy, ▪ vysvetliť príčiny vzniku bioklimatických pásiem na Zemi, ▪ uviesť príklady najznámejších rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých bioklimatických pásmach Zeme, ▪ rozumieť príčinám a prejavom vertikálnej členitosti biosféry, ▪ opísať najväznejšie ekologické problémy spôsobené činnosťou človeka. 	6	<p>rozprávanie opis</p> <p>práca s učebnicou</p> <p>práca s atlasom</p> <p>názorné metódy</p> <p>praktické metódy</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>5</p>
<p>schopnosť interaktívne používať geografický text</p> <p>schopnosť používať geografický</p>	Obyvateľstvo a sídla sveta	<p>rozmiestnenie obyvateľstva,</p> <p>pohyby obyvateľstva</p> <p>natalita, mortalita,</p> <p>prirodzený prírastok</p> <p>mechanický pohyb,</p> <p>migrácia, štruktúra obyvateľstva,</p> <p>vojnové konflikty a spory, sídla,</p>	<p>vysvetliť príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľstva v regióne (verzus na Zemi),</p> <p>poznať hlavné dôvody rozdielov v natalite a mortalite vyspelých a hospodársky najmenej rozvinutých regiónov a štátov na Zemi,</p> <p>zhodnotiť príčiny migrácie obyvateľstva,</p> <p>identifikovať</p>	4	<p>rozprávanie opis</p> <p>práca s učebnicou</p> <p>práca s atlasom a iným kartografickým</p>	1, 4

<p>jazyk</p> <p>schopnosť interpretovať a tvoriť zdroje informácií</p> <p>naučiť sa ako sa učiť</p> <p>matematické kompetencie</p>		<p>urbanizácia, mestá, veľkomestá</p>	<p>na mape najdôležitejšie smery a oblasti migrácie obyvateľstva, správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp, z dostupných informačných zdrojov určiť 15 najľudnatejších miest sveta, lokalizovať ich na mape a určiť ich zastúpenie v určitom regióne, poznať problémy života obyvateľov veľkomiest vo vyspelých a menej rozvinutých krajinách sveta,</p>		<p>materiálom</p> <p>praktické metódy</p>	
<p>schopnosť používať geografický jazyk</p> <p>schopnosť aplikovať mapové znaky</p> <p>schopnosť interpretovať a tvoriť zdroje informácií</p> <p>matematické kompetencie</p>	<p>Hospodárstvo vo sveta</p>	<p>hospodárstvo sveta chudoba, nezamestnanosť HDP životná úroveň, kvalita života pri márny sektor, sekundárny sektor terciárny sektor, kvartérny sektor lokalizačný činiteľ odvetvia priemyslu doprava zahraničný obchod oblasti cestovného ruchu</p>	<p>porovnať štáty s najväčším a najmenším HDP na obyvateľa a lokalizovať ich na mape, poznať aktuálne problémy svetového hospodárstva a príčiny zväčšujúcej sa priepasti medzi bohatými a chudobnými, správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých štátov sveta a jej regiónov, zhodnotiť najdôležitejšie lokalizačné činitele ovplyvňujúce umiestnenie automobilového, chemického, potravinárskeho a textilného priemyselného závodu, poznať najvýznamnejšie oblasti a centrá cestovného ruchu na jednotlivých svetadieloch a lokalizovať ich na mape, zoradiť podľa významu jednotlivé typy</p>	<p>7</p>	<p>rozprávanie opis</p> <p>práca s učebnicou</p> <p>práca s atlasom</p> <p>názorné metódy</p> <p>praktické metódy</p> <p>geografické schémy</p>	<p>1, 3</p>

			dopravy a posúdiť ich význam podľa regiónov Zeme, vysvetliť podstatu zahraničného obchodu a určiť najvýznamnejších importérov a exportérov v regiónoch a na svete			
<p>schopnosť interpretovať geografické informácie</p> <p>schopnosť zaujímať postoje a vyjadriť názor</p>	Politická mapa sveta	<p>regionalizácia, regióny Zeme (svetadiely, kontinenty, kultúrne regióny)</p> <p>politická mapa, štát</p> <p>medzinárodné organizácie a hospodárske združenia NATO, OSN, EÚ</p>	<p>uviesť a odôvodniť 3 príklady vyčleňovania regiónov Zeme, vysvetliť príčiny vzniku nových štátov na mape sveta, zdôvodniť význam a úlohu spolupráce medzi štátmi a regiónmi,</p>	4	<p>opis</p> <p>rozhovor</p> <p>diskusia</p>	1, 2, 4
<p>učiť sa učiť</p> <p>schopnosť používať geografický jazyk</p> <p>schopnosť vyhľadávať zdroje informácií</p> <p>schopnosť tvoriť zdroje geografických informácií</p>	Regióny Zeme Polárne oblasti a oceány - 4 Austrália a Oceánia – 4 Afrika – 8	<p>Regióny: Afrika, Juhoafrická republika, Nigéria, Austrália</p>	<p>porovnať jednotlivé svetadiely a ich regióny. V rámci tohto porovnania aplikovať všetky nasledujúce výkony: zhodnotiť polohu regiónu a identifikovať ho na mape, vyzdvihnúť nosné prírodné danosti regiónu, zhodnotiť súčasnú politickú situáciu v regióne, zaujať stanovisko k aktuálnym ohniskám vojnových konfliktov a náboženských sporov, správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých regiónov, štátov, správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva regiónu prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a</p>	16	<p>opis</p> <p>práca so zdrojmi geografických informácií s dôrazom na digitálne zdroje</p> <p>prezentačné metódy</p>	1, 2, 4

prírodovedné kompetencie			tematických máp			
matematické kompetencie						

Ročník: tretí

2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín ročne

Kľúčové kompetencie	Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (žiak vie/dokáže)	Počet hodín	Metódy	Prierezové témy
<p>učiť sa učiť</p> <p>schopnosť používať geografický jazyk</p> <p>schopnosť vyhľadávať zdroje informácií</p> <p>schopnosť tvoriť zdroje geografických informácií</p> <p>prírodovedné kompetencie</p> <p>matematické kompetencie</p>	<p>Regióny Zeme Európa – 20</p> <p>Ázia – 11</p> <p>Amerika – 7</p>	<p>Regióny: Európa, Európska únia, Nemecko, štáty susediace so Slovenskom, Rusko</p> <p>Ázia, Čína, India, Japonsko, Afrika, Juhoafrická republika, Nigéria, Amerika, USA, Brazília, Austrália</p>	<p>porovnať jednotlivé svetadiely a ich regióny. V rámci tohto porovnania aplikovať všetky nasledujúce výkony: zhodnotiť polohu regiónu a identifikovať ho na mape, vyzdvihnúť nosné prírodné danosti regiónu, zhodnotiť súčasnú politickú situáciu v regióne, zaujať stanovisko k aktuálnym ohniskám vojnových konfliktov a náboženských sporov, správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele hospodárskej výkonnosti jednotlivých regiónov, štátov, správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva regiónu prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp</p>	38	<p>opis</p> <p>práca so zdrojmi geografických informácií s dôrazom na digitálne zdroje</p> <p>prezentačné metódy</p>	1, 2, 4
<p>prírodovedné kompetencie</p> <p>schopnosť vyhľadávať</p>	<p>Globálne problémy Zeme</p>	<p>globálne problémy Zeme, otepľovanie, dezertifikácia, svetový oceán, odpadové hospodárstvo, exhaláty, voda, výživa, ozónová</p>	<p>kategorizovať globálne problémy na Zemi a ich prejavy</p>	2	<p>rozprávanie</p> <p>diskusia</p> <p>motivačné</p>	1, 2, 5

a hodnotiť zdroje informácií		diera, odlesňovanie			metódy	
prírodovedné kompetencie matematické kompetencie digitálne kompetencie	Geografická exkurzia a vychádzky	turistické vybavenie, turistická mapa, orientácia mapy, kompas, členitosť terénu, nadmorská výška, vrcholy s výhľadom, turistické značky, smerovník, Geocaching, GPS	navrhnuť trasu geografickej exkurzie (vychádzky) a naplánovať jej program, odhadnúť náročnosť prístupu k zaujímavým bodom na turistickej mape (vrcholy, kultúrno-historické a prírodné pamiatky), pomocou prístroja GPS (mobilu) vyhľadať zaujímavé miesta, určiť ich dostupnosť	2	praktické metódy práca s digitálnymi zdrojmi informácií	1, 2, 3, 4, 5
učiť sa učiť schopnosť používať geografický jazyk matematické kompetencie	Poloha Slovenska	poloha, rozloha a hranice Slovenska	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zhodnotiť geografické súvislosti vyplývajúce z polohy Slovenska, ▪ opísať geografický vývoj územia Slovenska 	4	rozprávanie opis práca s učebnicou práca s atlasom	1, 3
učiť sa učiť schopnosť používať geografický jazyk schopnosť používať zdroje informácií,	Povrch Slovenska	reliéf, pohoria, kotliny, nížiny Karpaty, Panónska panva, Tatry, Nízke Tatry, Slovenské rudohorie, Slovenský kras, Slovenský raj, Pieniny, Muránska planina, Veľká Fatra, Malá Fatra, Biele Karpaty, Nízke Beskydy, Poľana,	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poznať hlavné etapy formovania povrchu Slovenska, ▪ uviesť príklady pôsobenia horotvorných procesov prebiehajúcich v geologickej minulosti na území Slovenska a ich dôsledky, ▪ vymenovať typy reliéfu na území Slovenska a zhodnotiť vplyv prírodných procesov, ▪ určiť najvýznamnejšie povrchové tvary vznikajúce 	6	rozprávanie opis práca s učebnicou práca s atlasom názorné	1, 2, 3, 5

prírodovedné kompetencie		Štiavnické vrchy, Kremnické vrchy, Malé Karpaty, Tribeč, Slanské vrchy, Vihorlat, Podunajská nížina, Východoslovenská nížina, Záhorská nížina, Podtatranská kotlina, Košická kotlina, Juhoslovenská kotlina, Hornádska kotlina, Zvolenská kotlina, Žilinská kotlina	<ul style="list-style-type: none"> ▪ činnosťou ľadovca, vody a vetra, ▪ lokalizovať hlavné geomorfologické jednotky a identifikovať ich na mape geomorfologického členenia ▪ charakterizovať najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska a identifikovať ich na mape, ▪ vysvetliť príčiny rozdielností medzi pohoriami, nížinami a kotlinami 		metódy práca s obrysovými mapami geografické schémy	
učiť sa učiť schopnosť používať geografický jazyk prírodovedné kompetencie	Podnebie, počasie	podnebie, počasie klimatické oblasti (chladná, mierne teplá, teplá)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvetliť príčiny premenlivosti počasia na Slovensku, ▪ zdôvodniť vznik a rozmiestnenie klimatických oblastí na území Slovenska, ▪ identifikovať územia Slovenska so špecifickými prvkami počasia a podnebia 	4	práca s učebnicou práca s atlasom geografické schémy	1, 2, 3, 5
učiť sa učiť schopnosť používať geografický jazyk schopnosť vyhľadávať	Vodstvo	Dunaj, Morava, Váh, Orava, Kysuca, Turiec, Nitra, Hron, Ipel', Poprad, Dunajec, Slaná, Hornád, Torysa, Ondava, Laborec, Bodrog režim odtoku rieky jazera, vodné nádrže Štrbské pleso, Popradské	<ul style="list-style-type: none"> ▪ identifikovať úmoria, povodia a rozvodia na území Slovenska ▪ vymenovať režimy odtoku a vysvetliť príčiny vzniku rozdielov vo vodnom stave a prietokoch významných slovenských riek počas roka, ▪ identifikovať na mape významné zdroje podzemnej vody a 	5	práca s učebnicou práca s atlasom praktické metódy	1, 2, 3, 5

<p>zdroje informácií</p> <p>schopnosť tvoriť zdroje geografických informácií prírodovedné kompetencie</p>		<p>pleso, Morské oko, Vodné dielo Gabčíkovo, Liptovská Mara, Zemplínska Širava, Oravská priehrada</p>	<p>pramene termálnych vôd, zhodnotiť perspektívny význam vodných zdrojov pre Slovensko</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozlíšiť jazerá a vodné nádrže podľa využitia, vymenovať významné jazerá a rozlíšiť ich podľa vzniku ▪ podzemná voda, minerálne a termálne pramene 			
<p>učiť sa učiť</p> <p>schopnosť používať geografický jazyk</p> <p>prírodovedné kompetencie</p>	<p>Rastlinstvo, živočíšstvo</p>	<p>výškové stupne rastlinstva, veľkoplošné chránené územia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakterizovať typické rastlinné a živočíšne druhy žijúce v jednotlivých vegetačných stupňoch, odôvodniť rozšírenie vybraných rastlinných a živočíšnych druhov ▪ aplikovať zákonitosti rozšírenia biosféry na príklade Slovenska 	5	<p>názorné metódy</p>	1, 2, 3, 5

Ročník: štvrtý

1 hodina týždenne, spolu 33 hodín ročne

Kľúčové kompetencie	Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard (žiak vie/dokáže)	Počet hodín	Metódy	Prierezové témy
učiť sa učiť schopnosť používať geografický jazyk schopnosť interpretovať geografické informácie schopnosť hodnotiť zdroje informácií	Obyvateľstvo, sídla	vývoj osídlenia, hustota zaľudnenia, prirodzený a mechanický pohyb obyvateľstva zloženie obyvateľstva sídla Bratislava, Košice, Prešov, Nitra, Žilina, Banská Bystrica, Trnava, Martin, Trenčín, Poprad, Prievidza, Michalovce, Komárno, Nové Zámky, Zvolen, Bardejov, Banská Štiavnica, Skalica, Spišská Nová Ves, Levoča, Kremnica,	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opísať vývoj osídlenia územia Slovenska ▪ identifikovať husto a riedko osídlené oblasti Slovenska ▪ zosumarizovať príčiny nerovnomerného rozmiestnenia obyvateľov na území Slovenska, ▪ správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva Slovenska, prezentované vo forme grafov, tabuliek, vekových pyramíd, diagramov a tematických máp ▪ analyzovať celkový pohyb obyvateľstva Slovenska v závislosti od jednotlivých zložiek ▪ identifikovať významné funkcie najľudnatejších miest Slovenska, ich hospodársku vybavenosť a perspektívy rozvoja, ▪ poznať hierarchickú štruktúru miest Slovenska ▪ identifikovať na mape krajské a okresné mestá	8	práca so štatistickými zdrojmi informácií práca s kartografickým materiálom práca s učebnicou práca s obrysou mapou	1, 3, 4

<p>učiť sa učiť</p> <p>schopnosť používať geografický jazyk</p> <p>schopnosť vyhľadávať a hodnotiť zdroje geografických informácií</p> <p>digitálne a prezentačné kompetencie</p>	<p>Hospodárstvo</p>	<p>odvetvia priemyselnej výroby (automobilový, hutnícky, chemický, potravinársky)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opísať regionálne odlišnosti ▪ odôvodniť veľké hospodárske zaostávanie Slovenska v minulosti, ▪ poznať príčiny aktuálnych problémov slovenského hospodárstva a dôvody nerovnomerného rozmiestnenia priemyslu na území Slovenska, ▪ hodnotiť význam medzinárodných ekonomických integrácií pre Slovensko ▪ poznať priemyselné produkty vyrábané na Slovensku ▪ lokalizovať miesta výroby a analyzovať lokalizačné činitele ▪ prepojiť potravinársku priemysel na poľnohospodársku výrobu a poľnohospodárske výrobné oblasti, ▪ správne interpretovať štatistické údaje a ekonomické ukazovatele popisujúce hospodársku výkonnosť Slovenska a jeho regiónov, ▪ analyzovať údaje nezamestnanosti v jednotlivých regiónoch Slovenska, odhadnúť vývoj a 	<p>10</p>	<p>práca so štatistickými zdrojmi informácií</p> <p>práca s kartografickým materiálom</p> <p>práca s učebnicou</p> <p>práca s obrysovou mapou</p>	<p>1, 3</p>
---	----------------------------	---	---	-----------	---	-------------

			<p>možné riziká zmien v kľúčových odvetviach priemyslu Slovenska,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porovnať rozvinuté a menej rozvinuté regióny Slovenska, ▪ opísať regionálne odlišnosti 			
<p>učiť sa učiť</p> <p>schopnosť používať geografický jazyk</p> <p>digitálne a prezentačné kompetencie</p>	<p>Doprava, cestovný ruch, zahraničný obchod</p>	<p>druhy dopravy, oblasti cestovného ruchu a ich centrá, pamiatky zapísané v Zozname prírodného o a kultúrneho dedičstva UNESCO, zahraničný obchod</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lokalizovať dopravný systém Slovenska ▪ analyzovať význam dopravného systému pre ekonomiku Slovenska ▪ zhodnotiť potenciál rozvoja najvýznamnejších oblastí cestovného ruchu na Slovensku, ▪ poznať najvýznamnejšie centrá cestovného ruchu ▪ poznať odvetvovú štruktúru zahraničného obchodu Slovenska ▪ identifikovať najvýznamnejších obchodných partnerov Slovenska 	5	<p>práca so štatistickými zdrojmi informácií</p> <p>práca s kartografickým materiálom</p> <p>práca s učebnicou</p> <p>práca s obrysovou mapou</p> <p>rozhovor</p>	1, 3, 4, 5
<p>Digitálne a prezentačné kompetencie</p>	<p>Tvorba projektov</p>	<p>prírodné a humánne pomery</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakterizovať región Slovenska ▪ predniesť a obhájiť prezentáciu 	10	<p>motivačné metódy</p> <p>praktické metódy</p> <p>rozhovor</p> <p>diskusia</p>	1, 3